

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-8234

NFS 2002:20

Utkom från trycket
den 26 juli 2002

Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om vilthägn och inhägnader för handelsträdgårdar m.m. för att förebygga skador av hare;

beslutade den 26 juni 2002.

Med stöd av 8, 41 a och 42 §§ samt 26 § och bilaga 4 punkt 4 jaktförordningen (1987:905) föreskriver Naturvårdsverket följande och beslutar om följande allmänna råd.

Vilthägn***Föreskrifter***

Definition	3
Tillstånd för vilthägn	3
Rymning och utsättning från vilthägn	3
Registrering och märkning av vilt som hålls i vilthägn	4
Utförande av hägn	4

Allmänna råd

Tillstånd	5
Rymning ur vilthägn och inhopp till vilthägn.	5
Registrering och märkning av vilt i vilthägn	5
Övrigt	5
Utförande av hägn och material m.m.	5
Nät och tråd	6
Stolpar	6
Grindar.	7
Uppsättning m.m.	7

Föreskrifter

Skyddsåtgärder för att förebygga skador av hare	8
---	---

Allmänna råd

Skyddsåtgärder mot hare	8
Nät	8
Stolpar	9
Grindar.	9
Uppsättning m.m.	9

Undantag från föreskrifterna	9
--	---

Övergångsbestämmelser	9
---------------------------------	---

Begrepp m.m.

1 § Begrepp och beteckningar som används i dessa föreskrifter har, om inte annat anges, samma betydelse som i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

Vilthägn

Definition

2 § Med vilthägn avses i denna författning ett markområde som med hjälp av stängsel eller på annat sätt avgränsats i syfte att innesluta vilt under mer än 48 timmar. Med vilthägn avses inte anläggning för offentlig förevisning av djur.

Tillstånd för vilthägn

3 § Efter tillstånd av länsstyrelsen får i vilthägn hållas hjortdjur som genom naturlig utbredning tillhör den svenska faunan samt vildsvin, hare, fasan, raphöna och gräsand. Vidare får mufflonfår och korsningar mellan tam- och vildsvin hållas i vilthägn efter tillstånd av länsstyrelsen.

Sådant tillstånd av länsstyrelsen gällande däggdjur får endast avse individer som fötts upp i fångenskap, hållits i fångenskap före den 1 juli 1995 eller åtkommit i enlighet med bestämmelse i jaktlagen (1987:259).

I länsstyrelsens tillstånd skall sådana villkor föreskrivas att kraven i 9–11 §§ uppfylls.

Länsstyrelsens tillstånd skall även innehålla villkor med krav på åtgärder vid vilthägnens verksamhetens upphörande (t.ex. rivning av stängsel) samt vid förändringar i förutsättningarna för tillståndet, som inte kunnat förutses vid tillståndsgivningen.

Länsstyrelsens tillstånd krävs även för att hålla vilt som omhändertagits för vård och rehabilitering i fångenskap.

4 § Hjortdjur som genom naturlig utbredning tillhör den svenska faunan samt vildsvin, mufflonfår och korsningar mellan tam- och vildsvin får hållas i vilthägn endast om kraven enligt 9–11 §§ är uppfyllda. För övriga arter gäller kraven i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:110, L:80) i tillämpliga delar.

Rymning och utsättning från vilthägn

5 § Har hägnade vilda däggdjur och korsningar mellan tam- och vildsvin rymt ur vilthägn, eller om det finns sannolika skäl att tro detta, skall händelsen snarast anmälas till länsstyrelsen.

6 § Utan hinder av bestämmelsen i 41 § jaktförordningen (1987:905) får fasan, raphöna och gräsand sättas ut i frihet efter jakträttshavarens medgivande. Utsättningen får dock inte ske inom områden där arten inte förekommer eller inte har förekommit i vilda stammar.

Vilt som omhändertagits för vård och rehabilitering får utan särskilt tillstånd sättas ut i frihet i det område där det omhändertagits. Om särskilda skäl föreligger får dock sådant vilt sättas ut på annan plats.

Registrering och märkning av vilt som hålls i vilthägn

7 § Ett register över de vilthägn i länet där tillstånd erfordras för att hålla vilt enligt 3 §, skall upprättas av länsstyrelsen. Registret skall hållas aktuellt.

Registret skall för varje vilthägn innehålla uppgift om

1. besättningsnummer,
2. hägnägarens namn, adress och telefonnummer,
3. var hägnet är beläget (fastighet och kommun),
4. hägnets areal (ha),
5. när hägnet uppfördes och när eventuella utbyggnader skett,
6. vilka viltarter som hålls i hägnet,
7. hur många djur av respektive viltart som genomsnittligt hålls i hägnet,
8. uppgift om eventuell återfångstanordning och av vilken typ den är.

8 § Däggdjur, med undantag av djur som omhändertagits för vård och rehabilitering, som hålls i vilthägn och som flyttas från hägnet skall vara märkt med besättnings- och individnummer. Tilldelning av besättningsnummer sker genom länsstyrelsens försorg i samband med tillståndsgivningen. Märkningen skall vara beständig.

Utförande av hägn

9 § Hägn avsett för hjortdjur, mufflonfår, vildsvin, korsningar mellan tam- och vildsvin eller hare skall hindra djur av dessa kategorier samt hundar att ta sig ut från eller in i hägnet.

Stängsel som avgränsar vilthägn får inte sättas upp på sådant sätt att markformationer eller anordningar kan utnyttjas för in- eller uthopp över stängslet.

10 § Återfångstanordning får uppföras i direkt anslutning till stängsel som avgränsar vilthägn. Återfångstanordning får endast gillras då misstanke eller vetskap om rymning från hägnet föreligger. Endast förrymda, märkta djur från eget hägn får återföras till hägnet. Har märkt djur från annans hägn infångats skall detta anmälas till länsstyrelsen. Annat fångat djur skall utan onödigt dröjsmål frisläppas. Anordningen skall därför vara konstruerad på sådant sätt att fångade djur kan sorteras.

Gillrad återfångstanordning skall stå under fortlöpande tillsyn och vittjas minst tre gånger per dygn (morgon, middag och kväll).

11 § Har inom vilthägn avsett för däggdjur smittsam sjukdom påvisats och har denna av länsstyrelsen bedömts farlig, skall hägnet kompletteras med strömförande tråd på både in- och utsidan av stängslet.

Allmänna råd

Tillstånd

För att kraven i 9–11 §§ skall uppfyllas bör länsstyrelsen i villkor enligt 3 § tredje stycket föreskriva i enlighet med vad som följer av allmänna råd om utförande av hägn och material.

Enligt Naturvårdsverkets mening krävs inte tillstånd för tillfällig förvaring av vilt upp till 48 timmar. Sådan tillfällig förvaring kan t.ex. komma ifråga för vilt som omhändertagits för vård och rehabilitering, i väntan på kontakt med anläggning som har tillstånd för sådan vård och rehabilitering.

Ansökan om tillstånd att uppföra vilthägn bör granskas enligt djurskyddslagens bestämmelser innan tillstånd ges.

Rymning ur vilthägn och in hopp till vilthägn

Genombrott i stängslet, exempelvis orsakat av vindfälla, bör betraktas som sådant sannolikt skäl som skall föranleda anmälan enligt 5 §.

Återfångst av förrymt vilt bör ske utan onödigt dröjsmål. Länsstyrelsen bör, med utgångspunkt från smittskyddssituationen i länet, avgöra hur återfångat vilt bör hanteras efter fångst.

Om hjortdjur, mufflonfår eller vildsvin, för vilka hägnet saknar tillstånd, observeras inom hägnet, bör detta anmälas till länsstyrelsen för eventuell åtgärd.

Registrering och märkning av vilt i vilthägn

Registret bör läggas upp på sådant sätt att varje hägn kan förses med ett eget nummer som föregås av länsbeteckning.

Beträffande märkning av vilt som hålls i vilthägn (8 §) bör märkning av hjortdjur, mufflonfår och vildsvin ske med tatuering i det ena örat och en rund plastknapp eller motsvarande som fästs mitt i och väl synlig i det andra örat. I tatueringen respektive på knappen (handelen) bör besättnings- och individnumren vara angivna.

Märkning med mikrochip under huden på det djur som skall märkas bör inte göras när det gäller vilt vars kött skall användas.

Övrigt

Vid utförande av vilthägn bör området avdrivas innan hägnaden färdigställs. Detta för att undvika att frilevande djur inneslås.

Vid jakt i vilthägn gäller jaktlagsstiftningens bestämmelser, med undantag av vad som anges i 8 §, 12 a § andra stycket samt 20 § första stycket 3 jaktförordningen (1987:905) och 18 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt.

Utförande av hägn och material

Stängsel som avgränsar vilthägn avsett för hjortdjur, mufflonfår, vildsvin eller korsningar mellan tam- och vildsvin bör vara utfört enligt följande material- och konstruktionsråd.

Nät och tråd

Den tekniska utformningen av nätet bör vara sådan, att belastning genom tyngden av snö och is inte minskar den effektiva höjden mellan stolparna. Vidare bör nätet vara sammanknutet på sådant sätt att förändring av nätrutor-
nas storlek hindras.

Nätet bör också vara konstruerat för att kunna ta upp variationer i spänningar som kan uppstå genom stängseldragning i kuperad terräng eller genom temperaturvariationer.

Nätet bör vara rostskyddsbehandlat metalltrådsnät av rutnätstyp. Trådarna bör ha erforderlig draghållfasthet och styvhet för att förhindra genombrott förorsakat av djur.

Lägsta effektiva höjd bör vara minst 2 000 mm. Hägn för älg bör dock ha en lägsta effektiv höjd av 2 500 mm.

Avståndet mellan trådarna bör högst vara följande.

Höjd från stängslets nedersta tråd i mm	Största avstånd i mm mellan	
	horisontella trådar	vertikala trådar
Nedre del 0–750	160	150 (300)
Mellandel 750–1 500	210	150 (300)
Övre del > 1 500	300	150 (300)

Mått satta inom parentes anger största avstånd mellan vertikala trådar för nät i vilthägn inom områden där ingen eller ringa snö förekommer.

Återfångstanordning får vara uppförd av nät av flätverkstyp med en maskstorlek som inte överstiger 70 mm.

Brothållfastheten för kantråd bör inte understiga 6 kN/mm² och för innertråd bör den inte understiga 3 kN/mm². Trådtjockleken bör inte understiga 3,5 mm för kantråd och 2,5 mm för innertråd. För tråd i flätverksnät bör samma krav gälla som för innertråden.

Stängsel som avgränsar hägn med vildsvin eller korsningar mellan tam- och vildsvin bör invändigt vara kompletterat med två stycken strömförande trådar, 300 respektive 600 mm ovan mark.

Är vilthägn uppfört i område där vilt av samma art som hålls innestängt förekommer frilevande och det finns risk för genombrott i stängslet, exempelvis vid brunst, bör stängsel utvändigt kompletteras med strömförande tråd. Höjd över mark på tråden anpassas till den art som avses hållas utestängd.

Strömförande tråd bör vara av dimension och kvalitet enligt tillverkarens rekommendationer.

För uppsättning av strömförande tråd och stängseldragning nära eller under högspänningsledning gäller bestämmelser som utfärdats av SEMCO.

Stolpar

Dessa bör vara tillverkade av beständigt material, exempelvis tryckimpregnerat rundvirke med impregneringsklass NTR/A eller annat material med lägst motsvarande egenskaper. Stolpe bör vara utformad och monterad så att den tål en horisontell belastning av 200 N 2 meter över markytan utan att skadas eller att bestående deformation uppstår. Stolpen bör vara beständig så att den tål denna belastning även 20 år efter montering. Förmågan att tåla

belastning bör vara den samma efter det att nätet monterats och eventuell stagning utförts samt under den tid vilt hålls i inhägnaden.

Om stolpe görs av rundvirke bör stolpens längd vara minst 3 000 mm. Mellanstolpes diameter bör vara minst 80 mm och hörnstolpe minst 140 mm.

Grindar

Grindar bör vara tillverkade av samma eller annat material med motsvarande egenskaper vad avser hållfasthet, storlek och utförande som anges för nät och stolpar.

Grind som inte är avsedd som genomgång för allmänheten bör vara försedd med lås och hållas låst, då den inte används.

Uppsättning m.m.

På plan mark bör stolpar vara uppsatta lodrätt. Stängsel bör vara uppsatt i huvudsak utefter en rät linje. Avvikelse från linjen bör utformas som vinklar (hörn). Invändiga hörn bör vid stängseldragning inte utformas med en vinkel som underskrider 90°. Sett från utsidan bör vinkeln inte underskrida 140°.

Stagning bör utföras på utsidan av inhägnaden och vara väl synlig. Sker stagning av hörnstolpe med hjälp av vajer eller homogen metalltråd bör denna förses med skydd av trä eller plast.

Stängseluppsättning bör inte ske

1. närmare än 5 meter från klipphyllor, stenrösen, jordhögar eller motsvarande tillverkade anordningar,
2. i marklutningar, om marken inom ett avstånd av 5 meter från stängslets in- och utsida lutar mer än 25 % mot detta,
3. i vatten, där isen vid islossning kan förorsaka genombrott i stängslet.

Stängslets placering bör anpassas till terrängen så att stängslets effektiva höjd inte minskas. En hinderfri yta med en bredd av minst 1 meter bör finnas längs stängslets båda sidor för att öka djurens uppmärksamhet på hindret. Rådet om stängslets effektiva höjd kan medföra att högre nät erfordras i snörika områden.

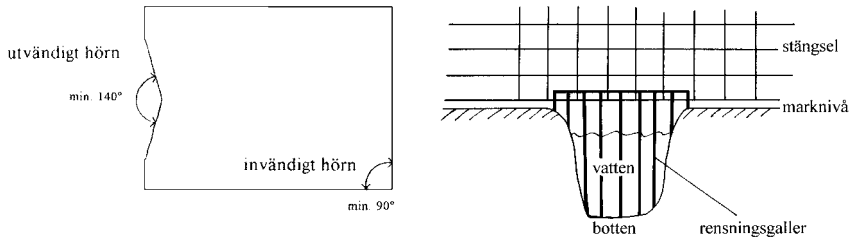
Uppsättning av avgränsande stängsel i vatten bör ske till minst två decimeters djup under lägsta vattennivån. Stängsel i strömmande vatten bör vara utformat som ett rensningsgaller (inte nät) och så konstruerat att det når från botten till högsta vattennivå för att hindra vilt att passera.

Mellanstolparnas inbördes avstånd bör inte annat än undantagsvis överstiga 5 meter.

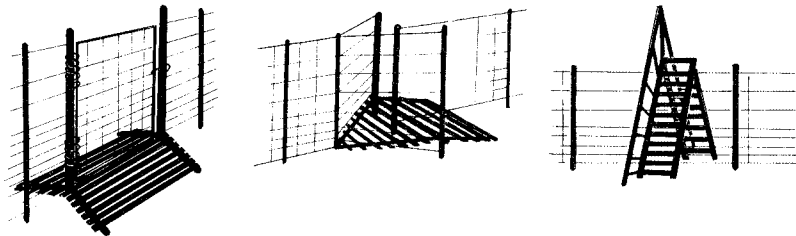
Nät bör vara fäst utvändigt på hörnstolpar. Avståndet mellan nätets nedre del och fast mark bör inte överstiga 50 mm. I lös mark, kärrmark eller motsvarande, bör nätet eller annan anordning försänkas i marken minst 150 mm.

Stängselgenomgångar för allmänhetens tillträde bör utföras som stättor, självstängande grindar eller vinkelgenomgång. De två sistnämnda i kombination med färst eller annan motsvarande anordning, så att vilt förhindras att komma ut eller in.

Nedanstående skisser förtydligar vad som avses med invändiga och utvändiga hörn samt rensningsgaller.

Nedanstående skiss förtydligar hur genomgångar för allmänheten bör utföras.

Skyddsåtgärder för att förebygga skador av hare

12 § För att jakt efter hare inom handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola skall vara tillåten under hela jaktåret skall anläggningen vara inhägnad med stängsel och grindar på sådant sätt att hare hindras att komma in eller ut.

Allmänna råd

Skyddsåtgärder mot hare

Nät

Nät bör vara tillverkat av rostskyddsbehandlad metalltråd av kvalitet SS 1311 (SS = Svensk Standard)

Maskstorleken bör vara 70 x 70 mm eller mindre.

Tråddiametern bör vara minst 2,5 mm. Brotthållfasthet för trådarna bör vara minst 550 N/mm² (N = Newton).

Höjden bör vara minst 1 500 mm ovan mark.

Metalltrådsnät får ersättas av nät tillverkat av annat material med motsvarande egenskaper.

Stolpar

Dessa bör vara tillverkade av beständigt material, exempelvis tryckimpregnerat rundvirke eller annat material med lägst motsvarande egenskaper.

Stolparnas längd bör vara minst 2 000 mm, toppdiametern minst 38 mm och impregneringsklassen NTR/A.

Grindar

Dessa bör vara tillverkade av samma eller annat material med lägst motsvarande egenskaper som ovan anges för nät och stolpar.

Uppsättning m.m.

Uppsättning av nät och stolpar bör ske enligt respektive tillverkares rekommendationer. Nät och grindar bör sluta tätt mot marken. Stolparnas inbördes avstånd bör inte överstiga 5 meter.

Undantag från föreskrifterna

13 § Naturvårdsverket kan i enskilda fall meddela undantag från dessa föreskrifter.

Övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 29 juli 2002, varvid Statens naturvårdsverks kungörelse (SNFS 1994:3) med föreskrifter om jakt upphör att gälla.
2. Även fortsättningsvis skall den gamla jaktkungörelsens regler (SNFS 1987:4) om nätets kvalitet, typ, maskstorlek och tråddiameter gälla för äldre hägn. Äldre hägn definieras som hägn uppförda före den 1 augusti 1994. I fråga om äldre hägn där vildsvin hålls som enda art skall dessutom nätets lägsta effektiva höjd regleras av den gamla jaktkungörelsen (SNFS 1987:4).

NATURVÅRDSVERKET

LARS-ERIK LILJELUND

Anders Wetterin
(Viltförvaltningsenheten)

